

พระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 มาตราที่ 1-10

:: ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2528 เป็นปีที่ 40 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น **มาตรา 13 ทวิ** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

" **มาตรา 13 ทวิ** ในกรณีที่ดินส่วนราชการและองค์การของรัฐมีความประสงค์ จะใช้พื้นที่บางแห่งภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นสถานที่ปฏิบัติงานหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น ในข้อนี้ โดยอนุมัติรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ และในบริเวณดังกล่าวมิให้นำ **มาตรา 14** และ **มาตรา 16** มาใช้บังคับแก่การที่ส่วนราชการหรือองค์การนั้น ๆ จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ใน การปฏิบัติงานเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่งถ้าที่ดินในบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์มีแนวเขตทับที่ดินซึ่งบุคคลได้รับประโยชน์ตาม **มาตรา 14** อยู่แล้ว ให้การรับประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เป็นบริเวณที่ ทางราชการใช้ประโยชน์นั้นสิ้นสุดลงเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี"

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความใน **มาตรา 14** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" **มาตรา 14** ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่าหรือกระทำความด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติไว้แต่

(1) ทำไม้หรือเก็บหาของป่าตาม **มาตรา 15** เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตาม **มาตรา 16** **มาตรา 16 ทวิ** หรือ **มาตรา 16 ตริ** กระทำการตาม **มาตรา 17** ใช้ประโยชน์ตาม **มาตรา 18** หรือกระทำการตาม **มาตรา 19** หรือ **มาตรา 20**

(2) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้"

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความใน **มาตรา 16** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" **มาตรา 16** อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออาศัยอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามปี ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณจะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่เห็นสมควรก็ได้

(2) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกินสิบปี โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอใบอนุญาตเก็บหาของป่าและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่า ตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับแร่ ดินขาว หรือหิน แล้วยแต่กรณี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรี"

มาตรา 6 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น **มาตรา 16ทวิ** และ **มาตรา 16ตรี** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

" **มาตรา 16ทวิ** ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพเป็นป่าไร่ร้างเก่า หรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลยหรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อยและป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติ ทั้งนี้โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ รัฐมนตรีกำหนด โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติในบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

ถ้าทางราชการมีความจำเป็นต้องปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดเขตป่าเสื่อมโทรมทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ

ในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ถ้าบุคคลใดได้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตดังกล่าวอยู่แล้ว จนถึงวันที่ประกาศกำหนดมาตราวรรคสอง

(1) เมื่อบุคคลดังกล่าวร้องขอและอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีความจำเป็นเพื่อการครองชีพอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลดังกล่าวทำประโยชน์และอยู่อาศัยต่อไปในที่ที่ได้ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยอยู่แล้วนั้น ให้อธิบดีต้องไม่เกินยี่สิบไร่ต่อหนึ่งครอบครัว และมีกำหนดเวลาคราวละไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกิน สามสิบปี ทั้งนี้ โดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคราวแรก คราวต่อ ๆ ไปต้องเสียค่าธรรมเนียม

(2) บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตาม (1) อาจขออนุญาตปลูกป่าหรือไม่ยืนต้นในที่ที่ตนเคยทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในเขตป่าปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมจากที่ได้รับอนุญาตแล้วโดยพิสูจน์ให้เห็นว่าตนมีความสามารถ และมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จะปลูกป่า หรือไม่ยืนต้นตามที่ขอเพิ่มนั้น ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือ ให้ปลูกป่าหรือไม่ยืนต้นได้แต่ต้องไม่เกินสามสิบห้า

ไว้ต่อหนึ่งครอบครัว และมีกำหนดเวลาคราวละไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสามสิบปี และต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนดไว้

การได้รับอนุญาตตามวรรคสาม มิให้ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคสาม(1) และ (2) ได้รับยกเว้นค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า สำหรับไม้ที่ได้ปลูกขึ้นภายในที่ดินที่ได้รับอนุญาต

บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนดและจะให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมิได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตละทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับอนุญาต ติดต่อกันเกินระยะเวลาสองปีหรือยินยอมให้บุคคลอื่น นอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์หรือไม่ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนดให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย มีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตนั้น

" **มาตรา 16**ตรี ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตาม **มาตรา 16**ทวิ ถึงแก่ความตาย ให้ บุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย

ถ้าสามี ภรรยา บุตรคนหนึ่งคนใดหรือบุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตและผู้ได้รับอนุญาตได้ระบุไว้เป็นหนังสือตามแบบที่อธิบดีกำหนดให้เป็นผู้สืบสิทธิและหน้าที่ของตนประสงค์จะอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย

เมื่อได้ยื่นคำขออนุญาตตามวรรคสองแล้วให้บุคคลตามวรรคหนึ่งอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ต่อไปได้ตามที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอนุญาต

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความใน **มาตรา 18** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" **มาตรา 18** อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การเข้าไป การผ่านหรือการใช้ทาง
- (2) การนำหรือปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไป

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง จะใช้บังคับในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดให้ประกาศ ณ ที่ว่าการ อำเภอที่ทำการกำนันและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติแห่งนั้นตั้งอยู่

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความใน **มาตรา 20** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" **มาตรา 20** ในกรณีป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมตาม **มาตรา 16**ทวิ ให้อธิบดี โดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือ ปลูกสร้างสวน

ป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมได้ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาตแต่
ในกรณีที่จะอนุญาตให้เกิน 2,000 ไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

รัฐมนตรีอาจกำหนดให้ผู้รับอนุญาตเสียค่าตอบแทนให้แก่รัฐบาลได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร โดย
ประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์"

มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น**มาตรา 33ทวิ** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

" **มาตรา 33ทวิ** ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดตาม **มาตรา 18** หรือขัดคำสั่ง พนักงาน
เจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตาม**มาตรา 25 (1)** หรือ **(2)** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 10 บทบัญญัติ**มาตรา 16** และ **มาตรา 20** แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบกระเทือนการอนุญาตที่บุคคลใดได้รับก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

:: ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

:: พลเอก ป. ศิริสุถานนท์ นายกรัฐมนตรี

***หมายเหตุ :-** เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะ
ช่วยเหลือราษฎรที่มีความจำเป็น ในการครองชีพสามารถเข้าทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้โดยไม่
เดือดร้อนและ โดยมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งจึงได้แก้ไขกฎหมายให้ทางราชการมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลเข้าทำ
ประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้เป็นคราว ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดยกำหนดว่า
ในระยะสั้น อันเป็นการช่วยเหลือชั่วคราวตามความจำเป็นอนุญาตได้คราวละไม่เกินห้าปี นอกจากนั้นได้
แก้ไข บทบัญญัติอื่น ๆ ที่ยังไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงและสะดวกแก่การปฏิบัติราชการ เช่น
อนุญาตให้ ทางราชการและองค์การของรัฐใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นการชั่วคราวได้โดย
คล่องตัวยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ร.จ. เล่ม 102 ตอนที่ 124 หน้า 1 11 กันยายน 2528)